

Fame

Do sada se Jurica Pušenjak bavio nečime što bismo mogli nazvati ikonama. Na svom monumentalnom slikarskom spomeniku svim nositeljima Ordena narodnog heroja Jugoslavije prikazao je te ličnosti kako bi podsjetio na važnost sjećanja na antifašističku borbu. Nakon toga ukazao je na ideologiju u kojoj živimo – liberalizam. Popartističkom metodom reproducirao je novčanice i njihove segmente, s ponekim semantičkim intervencijama na njihovim porukama. Sada ponovno slika lica, i to ona koja oblikuju naše znanje o svijetu u kojem živimo – portrete političara, disidenata, visokih klerika, poduzetnika, duhovnih učitelja. Onih koji su, naprosto, slavni.

To se može shvatiti kao komentar medijskog utjecaja na našu svijest, na naše svjetonazore i našu svakodnevicu. Neki od likova s Pušenjakovih portreta su nam više, a neki manje poznati, ali svi su oni predstavnici nekih narativa koje pratimo na internetu, na televiziji, ili u novinama. U svemu tome mi nismo samo pasivni promatrači. Jedna od najvećih manipulacija građanskoga društva, iluzija koja ga održava vitalnim unatoč brojnim kontradikcijama i nepravdama ugrađenima u njega je iluzija izbora danog njegovim subjektima. Ona se manifestira na demokratskim izborima, gdje se određena politička opcija legitimizira relativnom većinom glasova, kao i u (navodnoj) slobodi medija. U narativima o vlastodržcima mi sudjelujemo kao publika u areni ili gledatelji nekog vesterna: bismo pozitivce i negativce te navijamo za njih. Čitajući štampu lijevog ili desnog predznaka, slušajući podcaste i čitajući knjige, mi prihvaćamo argumente određene pozicije i gradimo svoju ideološku personu. Prihvaćenu poziciju pokušavamo i obraniti kada se političke borbe prenesu iz parlamenata za kavanske stolove. Ali svi su ti sukobi iluzorni, jer na koncu, odluke donosi onaj tko je nosilac stvarne moći u društvu, odnosno onaj tko posjeduje kapital (ili – sredstva koja generiraju kapital).

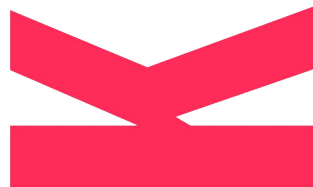
Jurica Pušenjak ne zadovoljava se paušalnim aktivizmom kojemu je dovoljno samo istaknuti narav sustava – u ovom slučaju iluziju demokracije koju stvaraju masovni mediji – i tako umiriti svoju savjest blago posprdnim komentarom, kojim bi, s neke intelektualne visine, cijelo društvo proglasio cirkusom, izuzimajući iz njega svoju posebnu ličnost. Ne, on punim srcem prihvaća svoju ulogu i pokušava djelovati unutar nje – želi sudjelovati u spektaklu kao najglasniji navijač s tribina. Minimalni čin otpora koji može pokazati sastoji se od okretanja

GALERIJA KARAS

naopako portreta ličnosti koje smatra destruktivnima i negativnima za budućnost svijeta (što je gesta za koju ga je inspirirala scena okretanja duceove slike iz Zafranovićeve *Okupacije u 26 slika*). Tako možemo izmjeriti njegovu političku temperaturu. Među pozitivcima će, primjerice, biti osobe koje su svoju hrabrost pri otkrivanju ratnih zločina platile vlastitom slobodom i tako postale moralni svjetionici 21. stoljeća – Julian Assange, Edward Snowden i Chelsea Manning. Tu će se naći i libijski lider Muammar Gaddafi, demoniziran od strane Zapada jer je ostvario blagostanje svojih građana odbijajući gospodarsku kolonizaciju petrodolara. Naopako će visjeti njegov ubojica, dobitnik Nobela za mir, američki predsjednik Barack Obama, kao i Obamin tobožnji ideološki protivnik Donald Trump i nesretna zvijezda ekologije i kapitala Greta Thunberg.

Da, možda je sve to infantilno i bez ikakvih posljedica osim jalovih rasprava o osobnim svjetonazorima, slaganjima i neslaganjima, nakon otvorenja izložbe, za nekim provincijalnim kavanskim stolom, ali barem se Jurica Pušenjak usudio tako izravno i bezobrazno pokazati vlastita uvjerenja i izložiti ih kavanskoj kritici i poruzi, tim zadnjim, bijednim utvrdama slobode, sviju nas podanika kapitala. Prikazane ličnosti svoju slavu koriste na načine koje smatraju primjerenima, uglavnom za vlastitu dobit i za dobit svoga interesnog kruga. Tako je u politici, tako je u biznisu, tako je u umjetnosti. Na prvi pogled može se činiti da je Pušenjak svojih pet minuta slave iskoristio za intimistički, svjetonazorski ekshibicionizam. No, njegova je izložba i pokušaj ispitivanja s koliko odgovornosti javne ličnosti koriste svoju moćnu medijsku poziciju.

Čin bunta je beznačajan. Pušenjakova ili bilo čija osuda ili podrška neke javne osobe neće promijeniti ništa. Ipak, od nekuda se mora početi, ali mora se i nastaviti – izaći iz galerija i ustati od kavanskih stolova.

Feđa Gavrilović

GALERIJA KARAS